

Leidraad* regionale implementatiefase Kind naar Gezonder Gewicht

Er wordt steeds meer regionaal samengewerkt op de Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG)-aanpak met als doel om gezamenlijk op te trekken en bepaalde taken regionaal te coördineren. Meteen vanaf het opzetten van de KnGG-aanpak kan worden gestart met een regionale samenwerking, maar ook na lokale implementatie kan worden besloten een regionale samenwerking te starten. Dit document gaat in op de fase waarin de regio haar eerste gezamenlijke stappen zet onder begeleiding van een kwartiermaker of regionale coördinator KnGG-aanpak.

Voor wie is dit document bedoeld?

Deze leidraad is bedoeld voor regio's die bezig gaan met de regionale implementatie van deze ketenaanpak/ketenaanpak overstijgend. De opdracht is dan belegd bij bijvoorbeeld adviseurs rondom IZA, of regionale coördinatoren (RC'en)/regionale projectleiders.

Ben je nog niet zover in het proces?

Lees dan de [Leidraad regionale verkenningsfase Kind naar Gezonder Gewicht](#). Deze vind je onder [tools](#).

Wat vind je in dit document?

- ◆ Stappenplan richting implementatie regionaal samenwerken, stap 6 t/m 8
- ◆ Commitment als essentiële randvoorwaarde voor regionaal samenwerken
- ◆ Stappenplan richting implementatie regionaal samenwerken, stap 6 t/m 8
- ◆ Voorbeeld m.b.t. inrichting keten

Commitment als essentiële randvoorwaarde voor regionaal samenwerken

Om de regionale samenwerking te laten slagen geldt het creëren van commitment als belangrijkste randvoorwaarde. Tijdens de verkenningsfase worden de eerste vijf stappen, vergelijkbaar met die uit fase 1 in de [handreiking](#), doorlopen. Deze fase dient erop gericht te zijn toe te werken naar bestuurlijk draagvlak bij de betrokken gemeenten en een gedeelde ambitie/visie om middels de KnGG-aanpak het verschil voor kinderen en gezinnen te kunnen maken.

* De informatie in de eerste versie van de Leidraad regionale implementatiefase (oktober 2024) was gebaseerd op de praktijkervaringen die waren opgedaan door diverse regio's in combinatie met (landelijke) expertise over de implementatie van een integrale netwerkaanpak en samenwerking. De update van dit document (juni 2025) is gebaseerd op input van huidige regionale coördinatoren, en op kwalitatief onderzoek onder regionale coördinatoren vanuit een onderzoeker vanuit de Vrije Universiteit Amsterdam.

“En daar kan je als regionale coördinator best wel goed invloed uitoefenen: welke kant ga je nou op? Je kunt gemeenten ondersteunen wanneer een gemeente er tegenaan loopt dat ze het lokaal niet op orde krijgen, of geen draagvlak krijgen of wat dan ook, dan kunnen wij hen wel ondersteunen in: Waarom is deze ketenaanpak er nu? En wat zijn we binnen de regio al aan het doen om bepaalde doelen te bereiken? Je kunt daarin een ondersteunende rol spelen, en kijken of je de mindset van gemeenten ook kunt beïnvloeden.” (Interview 9, Pos 69)

Doorbouwen op commitment

De regionale coördinator

Na stap 5 is de verkenningfase afgerond. Dan komt het aan op doorbouwen op commitment. Na een positieve besluitvorming is er een RC aangesteld met een formele opdrachtbeschrijving met een duidelijke rol en taakbeschrijving.

Bekijk hier de profielschets regionale coördinator, deze bevat een overzicht van gewenste vaardigheden die passend zijn bij de rol van RC, inclusief de taken, verantwoordelijkheden en randvoorwaardelijke zaken die bij de uitvoer van de rol komen kijken. Ook wordt een advies gegeven over het gewenste aantal uren per RC, waarbij rekening wordt gehouden met diversiteit in hoeveelheid gemeenten).

Uit verdiepend onderzoek naar de rol van de regionale coördinator (2025, VU) blijkt dat een heldere rolafbakening en governance structuur essentieel zijn voor het behouden en verdiepen van commitment in deze fase. Het is belangrijk dat betrokken partijen een gedeeld beeld hebben van de taken, verantwoordelijkheden en het mandaat van de RC. Dit voorkomt onduidelijkheden over rolverdeling en bevordert vertrouwen en gezamenlijk eigenaarschap. De RC fungeert hierbij als verbinder tussen gemeenten en organisaties, en schakelt effectief tussen het strategische en het uitvoerende niveau.

Aanbevolen wordt om de opdracht en positie van de RC vast te leggen vóór de start van de implementatiefase en deze periodiek te toetsen aan de praktijk. Dit draagt bij aan duurzame samenwerking en voorkomt versnippering of vertraging. Bij het invullen van de rol is bestuurlijke sensitiviteit, communicatief vermogen, procesregie en onderhandelingsvaardigheid van groot belang (zie ook profielschets RC).

Randvoorwaarden

De RC pakt verschillende stappen verder op, samen met de stakeholders. Wanneer het draagvlak er bij meerdere gemeenten is, dan spelen de volgende randvoorwaarden en bevorderende factoren een rol bij een goede regionale implementatie van de KnGG-aanpak:

- ◆ Het is noodzakelijk om lokaal een projectleider en centrale zorgverlener (CZV) te hebben die lokaal het netwerk opbouwen en kennen.
- ◆ Creëer draagvlak bij relevante uitvoeringsorganisaties (GGD, JGZ, sociale wijkteams, huisartsengroepen, ziekenhuis, etc.) voor de regionale aanpak Kind naar Gezonder Gewicht.

- ◆ Zorg ervoor dat alle stakeholders de relevantie van de aanpak helder voor ogen hebben.
- ◆ Er moeten verdiepende en concrete afspraken worden gemaakt met verschillende partners op verschillende niveaus, waaronder over (borging van) financiering, de rol van de RC en de rol van de lokale projectleider, monitoring en evaluatie (M&E), opleiding en scholing, communicatie en materiaal, indirecte uren centrale zorgverleners, etc. Een regionaal programmateam/stuurgroep zou hiervoor geschikt kunnen zijn.
- ◆ Maak duidelijke afspraken over taken en verantwoordelijkheden en leg deze vast. Welke stakeholders (RC, lokale projectleider, gemeenten, JGZ (of een andere partner die CZV's) aanlevert, zoals sociaal werkers met profiel Jeugd of pedagogisch adviseurs), huisartsen, zorgverzekeraars, ziekenhuizen) hebben welke rol(len) en welke afspraken, verantwoordelijkheden en taken komen daarbij kijken?
- ◆ Update de reeds ontwikkelde communicatiestrategie voor het netwerk (stakeholder mapping, interne nieuwsbrieven, netwerkbijeenkomsten) om de ketenaanpak verder op de 'markt' te zetten en lokale samenwerkingsafspraken met stakeholders te verduurzamen.
- ◆ Maak ook afspraken over de communicatie richting lokale gemeenten, stakeholders etc. Wie doet wat?
- ◆ Zorg voor blijvende energie, intrinsieke motivatie bij de stakeholders en gezamenlijk eigenaarschap om de aanpak te laten slagen
- ◆ Investeer hiervoor in de relatie en het opbouwen van onderling en wederzijds vertrouwen
- ◆ Zorg voor voldoende tijd, middelen en ruimte voor sparring en uitwisseling van good practices tussen stakeholders en RC'en onderling.
- ◆ Het is bevorderlijk als er één lijn wordt getrokken met het gezondheidsbeleid in de regio en zoveel mogelijk aangesloten wordt op de andere ketenaanpakken/bestaande initiatieven en samenwerkingsverbanden.

“Ik denk dat de GGD een heel mooie regionale partner is zonder commerciële belangen, die van de gemeente is, waardoor de gemeenten ook een sturingsinstrument houden. (Interview 3, Pos. 30)

Stappenplan richting implementatie regionaal samenwerken

Wanneer je als regio hebt besloten om gezamenlijk op te trekken zit je in een verkenningfase. De eerste vijf stappen uit Fase 1 die in de handreiking beschreven staan worden uiteengezet in de Leidraad regionale verkenningfase. Hieronder worden de laatste drie stappen uit Fase 1 uiteengezet. Ook wordt Fase 2 besproken. Onderstaand stappenplan is echter geen blauwdruk en in iedere regio zal het maatwerk zijn.

Stap 6:

Teken de samenwerkingsovereenkomsten

- ◆ Laat de belangrijkste organisaties een samenwerkingsovereenkomst tekenen. Denk aan: gemeenten, ziekenhuizen, GGD, JGZ, Centrum Jeugd en Gezin, zorgverzekeraar, zorgkantoor, welzijnsorganisaties, ziekenhuizen, huisartsen, paramedici, sportbedrijven, etc.
- ◆ *Let op:* zoals aangegeven in de randvoorwaarden, samenwerkingsovereenkomsten moeten niet alleen symbolisch zijn, maar vooral operationeel bindend. Leg vast wie waarvoor verantwoordelijk is, inclusief afspraken over financiering, mandaat, monitoring en besluitvorming. Werk daarnaast met duidelijke governance-structuren (zoals een kerngroep of regiegroep) en borg de taken en rollen schriftelijk, zodat versnippering door uiteenlopende visies van gemeenten wordt voorkomen. Een gedeeld besluitvormingsmodel en transparantie over verantwoordelijkheden zijn essentieel voor duurzame samenwerking.
- Presentatie (Almere): uitleg over onderwerpen in samenwerkingsovereenkomst
- ◆ Voltooiing van de samenwerkingsovereenkomst is een belangrijke randvoorwaarde voor het overgaan op Stap 7.

Stap 7:

Richt het project in met de juiste mensen en organisaties

Op regionaal niveau zijn er veel verschillende organisaties betrokken bij KnGG. Het is onmogelijk om met alle stakeholders even intensief af te stemmen. Het is daarom essentieel je projectorganisatie zo vorm te geven dat alle relevante stakeholders vertegenwoordigd zijn in één of meerdere kern/project- of werkgroepen. Dit is bijvoorbeeld mogelijk door een specifieke gemeente als representatieve afgevaardigde voor de overige betrokken gemeenten aan te stellen (dit hoeft niet per definitie de mandaatgemeente te zijn).

Aandachtspunten:

- ◆ Samenstelling:
 - Zorg ervoor dat je de juiste personen van de juiste organisaties bij elkaar brengt. Je laat je daarbij leiden door hun beslissingsbevoegdheid, expertise en intrinsieke motivatie.
 - Sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande overlegstructuren, zoals IZA regio's, mandaat-gemeenten, sub regio's binnen de regio, etc. om lokale autonomie en regionale afstemming effectief te combineren.
 - Zorg dat de verschillende domeinen en stakeholders vertegenwoordigd zijn, zoals gemeenten, ziekenhuizen, GGD, JGZ, zorgverzekeraar, huisartsen, paramedici.
 - Let erop dat personen/partijen buiten hun eigen organisatiegrenzen of gemeente kunnen denken.
 - Houd ook rekening met informele leiders binnen de organisaties.
 - Start kleinschalig, schaal later op.
 - Het verschil tussen lokale autonomie vs. regionale afstemming kan een knelpunt blijken. Dit is een pleidooi voor aansluiten bij bestaande structuren waar mogelijk.
 - Praktijkervaringen uit het verdiepend onderzoek laten zien dat het voorkomen van versnippering in de uitvoering belangrijk is voor het slagen van de aanpak. Denk aan het gezamenlijk inzetten of bundelen van functies, zoals een gecombineerde rol van CZV en projectleider in kleinere gemeenten.
- ◆ Overlegstructuur:
 - De overlegstructuur die binnen iedere regio wordt gehanteerd is verschillend. Streef ernaar om, indien mogelijk, aan te sluiten bij reeds bestaande overlegstructuren.
 - Zorg tijdens het overleg in ieder geval voor een gezamenlijke werkagenda om gedeeld eigenaarschap te creëren. Beslissingen worden genomen op basis van lokale behoeften, ofwel vanuit een of meerdere regionale uitgangspunten.
 - Zorg minimaal voor een kerngroep met management van belangrijke (uitvoerings)organisaties.
 - Richt naar behoefte ook andere sub- of werkgroepen in die aan de slag gaan met het concreet uitwerken van randvoorwaarden of onderdelen van de implementatie van de aanpak.
- ◆ Organisatiestructuur:
 - Leg vast in een document en maak procesafspraken over ieders inzet, deze dienen te worden geformaliseerd. Dit document heeft raakvlakken met de samenwerkingsovereenkomst, aangezien daarin ook de rol(len) van iedere partij zijn vastgelegd.
 - Maak onderscheid tussen strategische taken van de RC (beleidsmatig en bestuurlijk) en operationele taken van de RC (procesgericht en uitvoering). Dit vraagt verschillende vaardigheden. Eventueel kan de rol verdeeld worden over twee mensen, dit komen de werklust en benodigde focus ten goede.

- Maak daarnaast ook onderscheid tussen strategische taken (coördinatie, stakeholdermanagement, regionale besluitvorming) die bij de RC horen, en operationele uitvoeringstaken (lokale borging, verwijzing, registratie) die onder de lokale projectleiders en uitvoerende organisaties vallen. Leg deze rolverdeling expliciet vast om overlap, verwarring en overbelasting te voorkomen.

“Hoe ga je het inrichten? Welke afspraken maak je waarover met elkaar? Als je de zorgverzekeraar, het ziekenhuis, en misschien de grootste welzijnspartij, sociaal domein partij, laat aansluiten, wat is mijn rol? Waarover gaan zij meedenken? Gaan zij meebeslissen? En wil je dat ook? Dat zit dus allemaal aan de voorkant, daar heb je over na te denken, daar heb je afspraken over te maken met elkaar. En dan is het de vraag aan de RC: hoe werk ik samen met die andere partijen, zie ik dat als input die ik weer meeneem om mijn voorstel weg te leggen bij uiteindelijk de beslissers of wil ik dat op een andere manier organiseren?” (Interview 1, Pos. 59-61)

Stap 8:

Ontwikkel de aanpak voor jouw regio

In deze stap ga je de visie, ambities en het opgestelde regionale plan in hoofdlijnen concreet invullen en vertalen naar wat dit betekent in de praktijk. Je beschrijft het op niveau van activiteiten en zorgt ervoor dat alle stakeholders de vernieuwde werkwijzen kennen en kunnen uit gaan voeren. In deze stap worden de randvoorwaarden die hiervoor nodig zijn in kaart gebracht en afgestemd met de kerngroep (het management/ bestuurders).

Aandachtspunten:

- ◆ Adviseer de lokale beslissers over het profiel van de lokale projectleiders:
 - Indien aangesteld, maak kennis en afspraken met hen. Zorg dat helder is wat er lokaal opgepakt wordt door de lokale projectleiders en waarvoor de RC verantwoordelijk is.
- ◆ Investeer in de relatie:
 - KnGG inrichten in regionale samenwerking is een marathon, geen race. Durf te investeren in tijd, gesprekken en aandacht voor elkaar.
 - Vier juist ook de kleine successen en creëer zo een groei-mindset bij de stakeholders.
 - Zorg voor een gemakkelijke manier van communicatie en onderlinge afstemming. Breng de netwerkpartners/stakeholders rechtstreeks met elkaar in contact door bijvoorbeeld een teamskanaal in te richten.
 - Werk aan onderling vertrouwen door openheid, veiligheid en duidelijkheid te bieden.
 - Zorg dat er ruimte komt om zorgen met elkaar te delen, als ook kansen en positieve ervaringen.
 - Zorg dat er, naast inhoudelijke, ook afspraken gemaakt worden over hoe met elkaar omgegaan wordt en dat ieders waarden en normen duidelijk zijn.
- ◆ ‘Andere taal’: verbinding zorg en sociaal domein
 - Zorg en sociaal domein spreken een andere ‘taal’ waardoor (onbedoeld) misverstanden kunnen ontstaan. Dit komt onder meer doordat er andere financieringsstromen lopen en dat de context en organisaties waarbinnen de professionals werken vaak veel van elkaar verschilt. Er spelen andere belangen en doelen.
- Bevorder verbinding tussen de domeinen. Breng mensen letterlijk samen en laat hen kennismaken (‘koffie drinken’), uitwisselen, sparren over concrete situaties en casussen.
- Heb aandacht voor de onderstromen en sentimenten die kunnen spelen. Bespreek deze.
- ◆ Monitoring en evaluatie:
 - Neem al in deze fase structurele afspraken op over monitoring en evaluatie. Gebruik hiervoor bestaande tools zoals de RIVM-indicatorenset, de KnGG-monitor en de landelijke handreikingen. Maak onderscheid tussen proces- en resultaatindicatoren, en stem dit af met de kerngroep.
- ◆ Professionalisering en ondersteuning:
 - Zet actief in op professionalisering en kennisdeling binnen de regio. Stimuleer het gebruik van o.a. e-learningmodules, implementatiehandleidingen en regelmatige intervisie voor betrokken professionals.
 - Werk met een buddy-systeem tussen RC'en om werkplezier, praktische ondersteuning en kennisdeling te vergroten.

Fase 2

Experimenteren en uitvoeren

Wanneer je aan de slag bent, stuur continu op de volgende succesfactoren/ bouwstenen van een succesvolle samenwerking:

- ◆ Blijvend bestuurlijk commitment
- ◆ Afstemmen van belangen en duidelijke gezamenlijke doelen (win-win)
- ◆ Regelmatige en heldere communicatie (over proces, tijdsplan en inhoud – ook als je het nog niet weet)
- ◆ Gedeeld eigenaarschap
- ◆ Samenwerkingsgerichtheid netwerk
- ◆ Vertrouwen tussen netwerkpartners
- ◆ Flexibiliteit en aanpassingsvermogen (evaluatie)

Aandachtspunten:

- ◆ Start indien mogelijk relatief klein, in een of meerdere subregio's waar enthousiasme is. Werk eerst daar de “kinderziekten” weg voordat je opschaaft/ uitbreidt naar de andere regio's.
- ◆ Zet expliciet in op een lerende aanpak waarbij flexibiliteit, tussentijdse reflectie en ruimte voor bijsturing centraal staan. Ervaringen uit andere regio's tonen aan dat een kort-cyclische evaluatiestructuur met reflectiemomenten en bijgestelde werkwijzen de samenwerking versterkt. Werk met feedbackloops en stel indicatoren periodiek bij op basis van nieuwe inzichten.
- ◆ Zet in op frequente en eerlijke communicatie over voortgang, knelpunten en onzekerheden. Dit vergroot het gedeeld eigenaarschap onder partners. Deel landelijke ontwikkelingen actief, en vertaal deze regionaal. Overweeg het opzetten van een regionaal leernetwerk om kennisdeling, gezamenlijke visieontwikkeling en eigenaarschap te stimuleren.
- ◆ Maak gebruik van bestaande relaties in de regio.
- ◆ Afspraken maken op visie niveau. Hebben we concreet welke visie dit zou moeten zijn? En wat is ervoor nodig om concrete afspraken te maken op visieniveau
- ◆ Blijf in gesprek/ contact met uitvoer en gemeenten.
- ◆ Zorg voor cohesie/verbinding onderling. Organiseer regelmatig bijeenkomsten en laat je gezicht zien bij door anderen georganiseerde netwerkbijeenkomsten in de regio.
- ◆ Zorg dat je de landelijke ontwikkelingen vertaald naar je regio en je partners informeert.
- ◆ Blijf co-creëren met je stakeholders, blijf gedeeld eigenaarschap van het project als hoge prioriteit houden.
- ◆ Blijvend investeren in de relatie/onderlinge verstandhoudingen is essentieel (zowel bij goede als minder goede verstandhouding).
- ◆ Project van de lange adem. Veel randvoorwaarden zijn te realiseren alvorens kind en gezin daadwerkelijk ondersteund kunnen worden. Houd oog voor je successen. En stel je in op dat er tegenslagen gaan komen en het soms voelt als 1 stap naar voren en 2 achteruit.
- ◆ Houd rekening met weerstand of vertraagde voortgang bij andere partijen, en blijf investeren in vertrouwen, communicatie en gezamenlijke successen.
- ◆ Bouw een kort-cyclische evaluatiestructuur in zodat je kunt inspelen op de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen.
- ◆ Inventariseer of er binnen jouw regio bestaande ketenaanpakken zijn (zoals Kansrijke Start of GLI voor volwassenen) waar afstemming mee mogelijk is. Houd hierbij rekening met de uitvoerbaarheid en complexiteit in de praktijk. Het verbinden met andere aanpakken kan waardevol zijn, maar is niet altijd haalbaar of wenselijk in elke regio.

Samenvatting van werkzame elementen voor een succesvolle regionale implementatie van de KnGG-aanpak:

- ◆ Heldere governance en mandaatafspraken vanaf start
- ◆ Realistische doelen én flexibiliteit om aan te passen
- ◆ Bundeling van formatie voor kleine gemeenten om versnippering te voorkomen
- ◆ Transparante, consistente communicatie met stakeholders
- ◆ Monitoring op basis van RIVM-indicatoren en KnGG-monitor
- ◆ Kort-cyclische evaluatie en gedeeld leren
- ◆ Structurele peersupport en buddy-systematiek voor betrokken professionals
- ◆ Vaste verbinding met regionale gezondheidsprogramma's (IZA/GALA)
- ◆ Continue focus op vertrouwen, eigenaarschap en gezamenlijke successen

Tip:

Sommige regio's kiezen ervoor om naast de Regionale coördinator ook een Projectleider implementatie CZV of een Algemene projectleider aan te stellen binnen de organisatie waar de centrale zorgverlener is geborgd, bijvoorbeeld binnen een JGZ-organisatie, omdat de rol van projectleider echt andere vaardigheden en taken vraagt.

Taken die deze projectleider kan oppakken: afspraken maken over hoeveel fte binnen de organisatie wordt ingezet voor deze rol, interne borging van deze rol t.o.v. collega's, toeleiding naar de CZV, inrichten van een aanmeldpunt, afspraken over hoe te registreren door de CZV, eventuele aanpassingen in kinddossier en/of inregelen (declaratie)systemen.

[Profielschets regionale coördinator
Kind naar Gezonder Gewicht](#)

Net gestart?

Ben je als regionale coördinator KnGG nog niet zo ver in het proces? Lees dan de Leidraad regionale verkenningfase via [tools](#).

Daarin staat ook een lijst met mogelijke werkzaamheden van de regionale coördinator KnGG t.o.v. de lokale projectleider KnGG.

Wil je meer weten over de taakverdeling en invulling van de rol van RC? Lees dan het [VU-rapport](#) (2025).

Wat kan JOGG betekenen in het proces van regionaliseren?

JOGG is kennispartner van gemeenten en regio's. Daarom kunnen we helpen bij het leggen van verbindingen met of tussen andere regio's die al regionaal actief zijn;

- ◆ Advisering over het proces om te komen tot regionale samenwerking en hoe regionale implementatie van meerwaarde is naast de lokale implementatie;
- ◆ Actieve bijdrage bij regio's door middel van bijvoorbeeld presentaties/bijeenkomsten;
- ◆ Deelname aan het leernetwerk (online en fysiek) voor regio-coördinatoren uit heel het land (looptijd in ieder geval tot eind 2025).